

DOMOVINA

Mesečna priloga „Slovenski Tehnik“.

Uredništvo je na Schillerjevi cesti št. 8. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za **inserate** se plačuje 1 krona temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat; za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

„Slovensko trgovsko društvo“ v Celju — njega pomen in naloga.

Na razna vprašanja o pomenu in programu našega društva priobčujemo danes govor pok. M. Železnika v katerem je vse to izraženo. Govor se glasi:

Cenjeni zborovalci! Starodavnemu učelu, da je v združenju moč, so se kanjali že v srednjem veku skoro vsi stanovi, plemstvo, duhovščina, meščanstvo in za časa puntarskih vojsk je nvidel resnico tega načela tudi takrat skoro brezpravni in tlačeni kmet. Od nekdanj torej so se že družili posamezni stanovi v obrambo svojih pravic in predprav, kajti nvideli so, da ostane glas posameznika — oprostite mi to podobo — glas vpijočega v puščavi. In kar je bilo pred več stoletji dobro, je danes, v času napredka, v dobi elektrike, naravnost neobhodno potrebno. Stan, ki se danes ne organizuje, ne združi in nima zmisla za skupno delovanje, tak stan zaostaja za tokom časa, on nazaduje in posledica tega je, da se ga v javnosti sploh ne vpoštevata. Nasprotno pa vsako posamezno stanovsko društvo, bodisi samoposebi še ako majhno, ne koristi samo stanovskim interesom, temveč je precejšnjega pomena tudi v nadaljnjem razvoju in napredku kake narodnosti. A večja društva, velike organizacije, kajpada če so zasnovane na narodni podlagi in katerih program je: združiti en stan ene dežele v močno, imponujočo fa-

lango ter ga potem tako združenega peljati v boj za stanovske interese in blagor naroda. — take organizacije so pa velikega pomena, da, one so naravnost eminentne važnosti, ker čestokrat provzročijo na gospodarskem in političnem polju najradikalnejši preobrat v prid ene in v pogin druge narodnosti. One potemtakem bolj ali manj odločujejo o obstoju ali propadu kakega naroda. — Vsa ta dejstva so potrjena v neštetihi slučajih!

Velikansko važnost stanovskih organizacij, zasnovanih na narodni podlagi, so uvideli vsi narodi in združili so se v razna društva in organizacije. Veliko in — reči smemo — največjo pozornost in skrb so pa obračali na trgovske organizacije in to po vsi pravici, kajti dobro razvita trgovina v rokah narodnega trgovstva je vir blagostanja, moči in ugleda vsakega naroda! To je neizpodbitna resnica, potrjena v javnem življenju vseh kulturnih narodov. A ni moj namen opisovati skrb, pehanje in drvenje raznih narodov, kako so povzdignili svojo trgovino in z njo obenem tudi industrijo ter tako nadkrilili svoje sosede in jih storili bolj ali manj odvisne od sebe, temveč pogledimo si razmere v naši ožji domovini, na Spodnjem Štajerskem!

Močvirja in nepredorni gozdovi so pokrivali to ozemlje, ko so se pred mnogimi stoletji naselili tu naši pradedi, stari Slovenci. A pridne slovenske roke so se začele gibati, izginila so močvirja in gozdovi, in na njih mesta so stopili pašniki, njive in vino-

gradi. A skoro so prišli nemški graščaki in zaslužili so naše pradede in ti so jim morali tlačaniti mnoga stoletja. A ko je končno vendarle zmaga pravica in je prišel tudi kmet do svoje veljave, so polagoma izginili trinogi naroda, nemški graščaki, in Slovencem se je zazdelo, da se jim že rdeči zarja svobode in lastnega gospodarstva na lastni svoji zemlji.

Zal, da temu ni bilo tako, kajti Slovenec je ostal pri plugu, on je še nadalje obdeloval polja in vinograde, dočim se je priseljeni tujec, Nemec, peprijel trgovine, ki je požrla vse pridelke žiljavih slovenskih rok, ter tako kupičila bogastvo tujcem, dočim je ostal Slovenec le trpin.

Tako razmerje, cenjeni zborovalci, nahajamo še marsikje na svetu, a povsod je en in isti vzrok, da je ena narodnost na robu propada. Kjer se trgovina z njo tudi obrt nista razvila v domačih rokah, tam je nadvladal tisti živelj, ki si je osvojil trgovino in obrt. — Enaki so vzroki, da vlada pri nas na Spodnjem Štajerskem nemška manjšina nad ogromno slovensko večino. Do nedavnega časa je bila skoro vsa trgovina v nemških rokah, v katerih, so se kopičili tudi dohodki skoro cele slovenske Štajerske. In s pomočjo tega so si ustvarili naši nasprotniki v deželi nadvlado, katero moremo zdrobiti le z enakim orožjem, to je, da si osvojimo trgovino!

Cenjeni zborovalci! Akoravno ima trgovski stan tako velik pomen za občni blagor našega naroda, se dosedaj

nismo brigali zanj v toliki meri, kakor bi bila naša dolžnost. V tem oziru smo že veliko zamudili in skrajni čas je, da se združimo v močno društvo, to pa tembolj, ker pri nas se ne gre le za stanovske interese, temuč za blagor vseh slojev našega naroda, naše ožje domovine!

Ta je bila tudi vodilna misel snovateljev Slovenskega trgovskega društva v Celju. Tu moramo skoro nehote poseči nazaj v preteklost, k prvim početkom naše organizacije.

Že večkrat, pred leti, je zašumelo v vrstah slovenskih trgovskih sotrudnikov našega zelenega Štajerja in začelo se je nekako gibanje, ki se je pa vsakokrat omejilo na prireditve kakega, akoravno impozantnega in v vsakem oziru uspelega „trgovskega plesa“. Tu omenimo Celje, Maribor, Ptuj in Ljutomer. Akoravno te prireditve niso rodile vidnih, pozitivnih uspehov, bodisi v tem ali onem oziru, eno dobro stran so vendar imele. Vzdrmile so vsaj en del bodočega slovenskega trgovstva iz prejšnjega mrtvila, mu dale zavest svoje moči in marsikateri se je začel šele sedaj zavedati, kako važnega stanu zastopnik da je.

A kakor je hoja otroka negotova, tako je bilo negotovo in brez pravega cilja in smotra tudi to gibanje. Stopili so pač iz vrst posamezni, po pravem in realnem delu hrepeneči mladi možje, ter so z vso vnemo svojih mladeniških duš govorili svojim tovarišem o neobhodni potrebi in veliki važnosti lastne stanovske organizacije. Navajali so

LISTEK.

Diogen.

Hrvatski spisal Avgust Šenoa, prevedel —nj— (Dalje.)

III.

Ko se je začela preosnovati vojaška pokrajina po vzoru redne vojske, ko je bila stara hrvatska „narodna vojska“ razpuščena, prihiti na Hrvatsko, to sicer prezirano zemljo, polno vsakovrstnih rednih častnikov Nemcev, Italjanov, Valoncev in drugih narodnosti. Na mestih starih Bakačev, Patičičev, Frankopanov in drugih Hrvatov, ki so vodili vojsko proti Turkom, pojavili so se sedaj, ko je bila Slavonija očiščena Ozmanov, ko je odnesel Turčin krvave glave preko Donave, Save in Une, — pojavili so se naenkrat Hildburgshauseni, Klefeldi, Petazzi, Marquieri, Scherzeni in cele litanije do sedaj neznanih junakov, ki so imeli poveljevati po novourejenih graničarskih polkovništvih.

Bilo jih je v Zagrebu takorekoč cela nasebina. Ljudje, ki malo mislijo, gledali so ta pojav z nekim radoved-

nim brezbrizjem, in konec njihovega modrovanja je bilo kratkomalo mnenje, da je to cesaričina volja; a razumnejši, ki so videli, kako se ti prišleci šopirijo in repenčijo, skimavali so z glavo sluteč, da prihaja tam daleč izza gora novotarja, ki se ne ujema s pravicami kraljevine. V regnikolarnej palači na Markovem trgu je stanoval takrat baron Venceslav Klefeld, kostanjiški polkovnik in pobočnik bana grofa Karola Bačana, ki ni prišel nikdar na Hrvatsko. Sploh je bil baron Klefeld duša cele preosnove v pokrajini. Govorilo se je, da mora stanovati v Zagrebu, da izvežba mlade graničarske častnike po novem vojaškem redu, in resnično so korakali in se obračali mladi graničarji po dvorišču banske palače celi dan. Tuji redni častniki so prišli po besedah baronovih na pomoč za novo izvežbanje, a potem da odidejo. No ta „potem“ je bil brez kraja in konca, prišleci so ostali, oblekli graničarsko uniformo in vse je kazalo, da jim hrvatske sinekure ugajajo. Klefeld je bil v obče prebrisan, domišljav in oprezen, slahek in gladek kavalir, v govoru izredno ljubezniv in prijazen. Čeravno tujec, zasledoval je hrvatske

dogodke zelo pazljivo, zagovarjal Hrvatsko vedno z ognjevitno besedo in ko si je pridobil hrvatsko domovinsko pravico, proglašal se je očito za Hrvata, akoravno je hrvatski prav slabo lomil. Zaradi te zanesljivo demonstrativne prijaznosti za vse domače postal je Klefeld pri vseh strankah zelo popularen. Bil je mož dunajske šole, izvežban v službi za dvor. Imel je srečo, da ga je vzel grof Karol Bačan za pobočnika, ko je šel s hrvatskim vojaštvom v Belgijo; na ta način je prišel tudi v hrvatsko pokrajino, na resnično neobdelano ledino, ali po svojih nadah v zlate rudokope. Klefeld je bil spiritus familiaris odsotnega bana, ki je živel vedno na Dunaju in zaljubljen v dvorsko stranko si prizadeval z vsemi silami, da se proti pravicam kraljevine uvede vojaška uprava v granici, čeravno je iskal povsod zakonito obliko in izgovor. Ta pohlep po Hrvatski, te nove nade je vzbudil pri Klefeldu kanonik Baltazar Krčelič, ki je hodil kot vodja hrvatskega semenišča na Dunaju često k banu in pri tej priložnosti pobočniku silno hvalil življenje na Hrvatskem. Prišedši v Zagreb, kjer je našel že

tudi Krčeliča, začel se je prekanjeni Nemec ozirati na vse strani. Njegovo delo ni bilo posebno težko. Takoj na prvi mah opazi, da se gleda plemstvo in duhovništvo navskriž, da se kanoniki in velikaši strastno sovražijo. Ta razdor mu je silno dobro došel. Stari latinski pregovor: „ko se prepirata dva, se tretji veseli“, se sicer resnično sliši večkrat med šolsko deco, a ostane resnica pri zrelih možeh. In na tem temelju je začel zidati svojo osnovo. — Menda svojo? Ali ni bil pobočnik bana, ogrskega velikaša? Vsekakor. Klefeld je tudi prav pridno z banom dopisoval, a slušal je tudi tajne migljaje dunajskega vojnega sveta. Slušal je dva gospodarja in bil ravno vsled tega sam svoj. Daleč od Dunaja mogel je delovati tudi na svojo — to je na dunajsko roko in je tudi deloval. V ostalem je bil služabnik državnega sistema, ki združuje vse v eni, neodvisni osebi, in je tako varal tudi bana, ki kljub svoji poslušnosti ni mogel pozabiti, da je Madjar in plemenitaš. Ali če se prav vzame, služil je samo sebi, svoji mošnji. Domovine, naroda taki ljudje tudi ne poznajo.

(Dalje prihodajče.)

dejstva, da slovenski trgovec in njega nastavljenec reprezentirata na slovenskem Štajerskem oni stan, ki je edino še neorganiziran in da je slovenski trgovski živelj slovenske Štajerske v tem oziru daleč za slovenskim kmetom in slovenskim delavcem. Glasno je zahtevala ta mala četica ustanovitev „Slovenskega trgovskega društva za slovenski Štajer“. A ta zlata ideja, akoravno že pred leti izpeljiva, se radi raznih zaprek ni dala realizirati in tako se je omejilo tudi nadaljno vzajemno delovanje slovenskega trgovskega naraščaja na prirejevanje trgovskih plesov.

Kakor neznatni in brez vsake prave vrednosti so tudi bili na prvi pogled ti plesi, eno moramo vkljub temu pribiti. — Slovenski trgovski naraščaj je s svojimi trgovskimi plesi javil slovenski javnosti svoj bližajoči se prihod na polje narodnopolitičnega boja. — Slovenski trgovski plesi so bili prvi početek naše organizacije.

In res, minula predolga doba od prvega pohlevnega pojava „mlade slovenske trgovine“ v javnem življenju Slovencev na Štajerskem, od časa pred nekaj meseci, ko se je na novo postavila mala, a čila četa na čelo gibanja, čigar končni smoter je bil, ustanoviti v Celju „Slovensko trgovsko društvo“ katerega delokrog naj bi se raztezal po celem slovenskem Štajerskem in katero naj bi bilo začetek splošne organizacije slovenskega trgovskega stanu naše ožje domovine. To pot snovatelji društva niso govorili gluhim ušesom, trudu je sledil uspeh in če pogledamo lepo število danes tukaj navzočih, moramo reči, popolen uspeh. — Tu se hočemo kolikor mogoče kratko dotakniti delovanja snovateljev. — Pred več meseci se je sklicalo celjske slovenske trgovske sotrudnike na skupno posvetovanje zastran ustanovitve samostojnega trgovskega društva. Vabilu se je odzvala velika večina sotrudnikov in vsi so enoglasno in navdušeno pozdravljali misel: ustanoviti za slovenski Štajer samostojno trgovsko društvo. Na to se je izvolil pripravljalni odbor sestojč iz gospodov: V. Kramaršič, Fran Leskovšek, Makso Železnik in Ivan Kos. Pripravljalni odbor je šel takoj na delo. Imel je mnogo sej, sklical skupna posvetovanja, ne-le s tovariši, ampak tudi z gospodi trgovci in pri tej priložnosti tudi predložil sestavljena pravila, ki so se skoro brez popravkov po kratki debati tudi sprejela. Nato so se pravila vposlala c. kr. namestništvu v potrdilo. A to jih je vsled malega nedostatka po preteku šestih tednov vrnilo nepotrjena. Pravila so se na to popravila ter vnovič vposlala na namestništvo, ki to pot ni našlo ničesar, kar bi oviralo ustanovitev društva. S tem so bile razvezane roke pripravljalnega odbora in smel je začeti misliti na ustanovni občni zbor.

In na tem občnem zboru, cenjeni navzoči, smo se sešli tlanes. Ena in ista želja nas je dovedla tu sem, vsi smo hoteli, če ne že pomagati, pa vsaj biti navzoči, ko se polaga temelj društvu, ki je poklicano vršiti v nadaljnjem našem razvoju velepomembno nalogo. Da, velika, najboljših in najpomembnejših rodoljubov vredna naloga čaka odbora „Slov. trg. društva“. Kajti pblje njegovega delovanja je še nerazorana ledina, zamrznjeno morje, brez pravega življenja. — Zastaviti bo treba vse sile, da se zboljšajo naravnost tužne razmere, ki vladajo danes v vrstah trgovskega naraščaja naše ožje domovine. V velikanski večini so trgovski sotrudniki spodnjega Štajerja sinovi dobrih slovenskih mater in očetov. A njih stališče, kot nastavljenec nemških tvrdk v družbi že ponemčurjenih to-

varišev je za njih narodno prepričanje tako nevarno, da je v istini treba že precej narodnega ponosa in samozavesti, da jih ne pogoltne nenasitno, za nas toli nevarno žrelo nemčurstva! In koliko se jih je že izgubilo, nam izneverilo? Na to cenjeni zborovalci, imam le en odgovor: veliko, neizmerno veliko!!

Kaj smo s tem izgubili, nam pač ni treba posebej navajati, zadostuje če povem suho dejstvo, da smo s tem izgubili na stotine trgovcev in z njimi stotisoče narodnega kapitala. In če se vprašamo, kako je bilo mogoče, je odgovor tudi kratek in lahek.

Manjkalo je stanovskega društva, čigar naloga bi bila, zbirati mlado bodoče trgovstvo pod narodno zastavo, ter mu v najbolj dovzetnih letih vcepiti v še mlado dušo narodni ponos, stanovsko samozavest in ljubezen do rodne grude. V tem oziru bo treba „Slov. trgov. društvu“ zastaviti svoje najboljše moči, — rešiti in ubraniti trgovski naraščaj pred nemčurstvom mu bo moralo biti prvo in najvažnejše vprašanje, ki ne bo smelo nikoli izginiti iz ospredja njegovega delovanja!

Veliko pozornost bo moralo tudi obračati na nadaljno strokovno in vsestransko izobrazbo svojih mlajših članov, kajti temeljita naobrazba šele stori trgovca podjetnega, mu da zupanje v samega sebe ter mu jači energijo in delavnost. In kakor si brez temeljite strokovne in vsestranske naobrazbe dobrega trgovca misliti ne moremo, tako je tudi naobrazba sploh prvi pogoj uspešni trgovini.

Društvo bo moralo nadalje osnovati tudi posredovalnico za službe, kar se bo brez posebnih težkoč lahko zgodilo, osobito če pojdejo v tem oziru g. trgovci-šefi društva na roko.

Velike važnosti za uspešno delovanje večje stanovske organizacije je tudi strokovni časnik. To je izprevidel tudi pripravljalni odbor in v tem oziru storil že nekaj korakov, a glavno nalogo je prepustil bodočemu odboru, ki se bo moral potruditi, to vprašanje čimprej rešiti in to v sporazumljenju z že obstoječimi trg. društvi, v prvi vrsti z društvom „Merkur“ v Ljubljani. To so štiri glavne točke v programu „Slov. trg. društva v Celju“.

Odbor, o tem smemo biti prepričani, bo gotovo storil vse, kar bo v njegovih močeh, da v kolikor mogoče veliki meri realizira vsaj te štiri točke svojega programa.

In kakor so slovenski trgovci v veliki meri tudi trgovski sotrudniki sami, pripravljani žrtvovati v povzdigo svojega stanu čas in denar, tako pričakujejo tudi za trdno, da jih bo njih prizadevanje kolikor mogoče podpiralo tudi ostalo Slovenstvo naše ožje domovine, — kajti kdor v istini ljubi svoj narod in mu želi lepše in boljše bodočnosti, ta mora z veseljem pozdraviti gibanje, ki je namenjeno povzdigniti — pri nas takorekoč šele ustvariti stan — ki je osobito nam štajerskim Slovencem življenske važnosti. Sklepam, cenjeni zborovalci in izrekam srčno željo, da bi sile pod strogo narodni prapor zbranih slovenskih trgovcev in trgovskih sotrudnikov v kratkem narasle tako, da bi s pomočjo ostalega Slovenstva mogle uspešno vršiti vzvišeno svojo nalogo in to v trgovstvu in naroda blagor!

Dopisi.

Iz Gornjega grada. Učiteljsko društvo za gornjegrajski okraj je imelo svoj letni občni zbor dne 1. t. m. v Gornjem gradu v tamošnji šoli. Vkljub skrajno slabemu vremenu je vendar prihitelo

toliko učiteljstva, da se je moglo zborovati. Ob pol 12. uri otvori predsednik g. Kelc iz Nove Štife zborovanje ter pozdravi navzoča gosta okrožnega zdravnika dr. Maks Konečnika in g. Fischer Josipa, nadučitelja iz Sv. Pavla pri Preboldu. Najsrčnejše pozdravi še dve na novo v naš kraj došli tovarišici gospici Hrovat — Ljubno in Matko — Ksaverij, kateri dve ste takoj pristopili k društvu. Predsednik jiša želi, da bi dolgo let delovali v našem okraju v prid mladine in prebivalstva.

Po prečitaniu in odobrenju zadnjega zborovanja nastopi g. dr. Konečnik, ki v jedrnatem, daljšem predavanju govori o šolski higijeni in sicer si je za takrat zbral tema: „O zobovju in negovanju zob zlasti glede na mladino.“ Zanimivo predavanje so vsi navzočniki poslušali mirno in vsak je zvedel marsikaj, kar mu ni bilo poprej popolnoma jasno. Ker je obljubil g. zdravnik na prošnjo zborovalcev priobčiti svoj govor v kakem listu, ne bomo tukaj obravnavali obširneje o tem. Burna zahvala donela je govorniku, ki nas je še posebno razveselil z izjavo, da hoče na tukajšnji šoli preiskati in zdraviti zobovje otrok brezplačno. Slava mu!

Poročilo tajnikovo o delovanju v minuli društveni dobi se je odobrilo. Društvo imelo je 3 častne in 24 pravih članov — kot člani se štejejo le tisti, ki redno plačujejo letni donesek. Društvo je ud „Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev“, „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ in po tej tudi štajerskega „Lehrerbunda“.

Zborovalo se je štirkat. Dne 7. decembra 1905 pri Sv. Frančišku Ksaveriju je bil izvoljen nov odbor. Predaval je g. Kelc o lepopisju po Levčevi metodi. — Na Rečici se je zborovalo 18. sušca. O „Lehrerbundu“ je poročal g. Praprotnik. O razdeljenem in nerazdeljenem času pouka se je razgovarjalo in je bila debata kaj živahna. G. Praprotnik je predaval o pritlikavcih. To strokovnjaško poučenje o pritlikavem sadnem drevju bilo je kaj času in razmeram primerno. O važnosti šolarskih kuhinj je razpravljaj g. Kelc. Sprejel se je predlog glede kmetijskih šol — govorilo o nabiranju narodnih pesmi in o „Šolski Matici“. — Dne 6. maja bilo je zborovanje na Ljubnem. Referiral je g. Klemenčič. Učiteljevo delovanje izven šole je v krepkih besedah orisal govornik in so se sprejele tozadevne teze, predlagane po g. načelniku.

Nadaljevanje o razdeljenem in nerazdeljenem času pouka je zaključil g. Šijanec s primirno resolucijo. Razgovarjalo se je še o enotnih počitnicah in o drugih lokalnih zadevah. Sklenilo se je letos ne prirediti koncerta v prid „Učiteljskemu konviktu“ pač pa v to svrho nabirati doneske. Nekaj novega bilo je zborovanje v Lučah in s tem zborovanjem spojen izlet v Logarsko dolino, deloma tudi na planine. — Dne 28. junija je zborovalo tukajšnje učiteljsko društvo prvokrat v Lučah, ki so bile na čast učiteljstvu odičene z mnogobrojnimi zastavami. V novi, lepi s cvetjem in zelenjem ozaljšani šoli se je zborovalo. Razlagal je nadučitelj g. Zemljč zgodovinstvo Luč in zlasti ono tamošnje šole. O „Zavezini skupščini“ v Šoštanju sta poročala delegata gg. Kocbek in Šijanec. Nato se je vršilo zanimivo in poučno potovanje, v katero svrho je okr. šol. svet dal dotično soboto prosto. Izletniki bili so tri dni od doma.

„Zavezine skupščine“ v Šoštanju

so se udeležili skoraj vsi društveniki in je tam več članov poseglo v debato, eden društvenikov (g. Šijanec) pa je bil tam glavni govornik v razpravi „O razdeljenem in nerazdeljenem času pouka“.

Blagajnikovo poročilo kaže dohodkov 53 K, izdatkov 40 K 60 vin. — tako preostanka 12 K 40 vin. Na društvenini so pa še nekaterniki dolžni 38 K.

Pregledovalci računov gg. Sotlar, Terčak, Tušak so našli račune v redu. O zakladu za „Učiteljski konvikt“ vodil se je poseben račun in se je nabralo tekom lanskega in letošnjega leta 200 K, s tem pristopi društvo kot ustanovnik omenjenemu zavodu in ima vsled dotičnih pravil voliti enega odbornika. Odbornikom se določi gospod Kocbek v Gornjem gradu.

Volitev novega odbora. Predsednik g. Ivan Kelc — Nova Štifa; namestnik g. Josip Terčak — Sv. Frančišek Ksaverij; tajnik g. Ign. Šijanec — Gornji grad; blagajnik g. P. Wudler — Ljubno; odbornika g. Fr. Kocbek — Gornji grad in g. J. Klemenčič — Rečica. Volitev izvršila se je soglasno.

Razgovarjalo se je nato o udeležbi pri domačih učiteljskih konferencah, o podpiranju „Učiteljske tiskarne“, o „Jubilejski samopomoči“, o delovanju spodnještajerske „Zveze“, o prenatredbi društvenih pravil itd.

Sprejel se je predlog g. Šijanca, naj bi društvo pričelo nabirati potrebno svoto kot ustanovnico „Učiteljski tiskarni“. Poverjenikom zato se izvoli g. Terčak. Sprejme se tudi resolucija g. Kelca.

S pedagogiškega in človekoljubnega stališča brez vsake politiske pimesi — mora vsak naobrazenec priznati, da se ima vsak šolski otrok vsprejeti le v tisto šolo, katere učni jezik razume; tedaj otrok s slovenskim jezikom spada edino le v slovensko, z nemškim jezikom pa v nemško šolo itd. V nasprotnem slučaju postane iz učnice mučilnica. Pouk, vzgoja in ves napredek je v takem slučaju ničev. Z vso vnemo naj delajo na to, da postane ta predlog zakon, vsa društva „Zveza“. „Lehrerbund“ in v obče vse korporacije. Ugovor, da stariši lahko otroka pošiljajo v šolo, v katero hočejo, je ničev, ker ako bi se oziralo v šolskih zadevah na želje in zahteve nevednih ali slabo poučenih starišev, bi to vprašanje ne bilo nikdar rešeno tako, kakor to zahtevajo načela pedagogike in prava korist šolskih otrok.

Svetovno-politični pregled.

Domače dežele.

V splošni debati o volilni reformi sta govorila od Slovencev še poslanca Šuklje in dr. Voušek, kateri je v svojem govoru povdarjal krivice, ki so se nam prizadele z razdelitvijo volilnih okrajev na Štajerskem in Koroškem. Uporabil je v svojem govoru ves material, ki so mu ga podali mnogobrojni shodi na Spodnjem Štajerskem in drugod po Slovenskem in izrekel nado, da bode večina zbornice uvaževale upravičene zahteve Slovencev ter popravila v tem smislu v odseku sprejet načrt razdelitve volilnih okrajev. Splošna debata je bila dovršena točno po želji ministrskega predsednika in kakor se kaže, bode tudi podrobna debata končana še tekom tega meseca, tako da bode izpolnena tudi zahteva gosposke zbornice, katera je izjavila, da če se poslanska zbornica ne požuri s svojim delom in ji ne predloži do konca t. m. volilne postave, da bi je ona (gosposka zbor-

nica) ne mogla že pravočasno rešiti, ker bode v ta namen potrebovala vsaj tri tedne. Beckova vlada zmagoslavno napreduje s svojim programom, nas pa je, čimbolj se približuje dan, končne in veljavne odločitve tembolj strah, da se velike stranke ne bodo prav nič ozirale na naše pravice in da pojde večina preko njih na dnevni red.

Tudi razdelitev podrobne debate je že določena. V splošni konferenci klubskih predsednikov je bilo določeno, da se ima izvršiti podrobna razprava v 13 oddelkih; od teh odpade pet oddelkov na razdelitev volilnih okrajev, osem pa na volilni red; vrhu tega se bode še posebej razpravljalo o § 42 postavbe, ki govori o varstvu razdelitve volilnih okrajev, kakor tudi zastopstvu čeških in moravskih Nemcev v delegacijah. Seje bodo vsak dan izvzemši sobote. Podrobna debata se je začela danes.

V pododseku volilnega odseka je predlagal posl. dr. Ferjančič naj se sprejme v postavbo o varstvu volilne prostosti določba, po kateri bi bil kaznovan vsak duhovnik ali kaka druga bogoslužna oseba, katera bi si prizadevala uplivati na volilce, naj svojo volilno pravico izvršuje v kakem določenem smislu ter bi v ta namen zlorabila svojo cerkveno oblast obsodi na dva tedna do tri mesece zapora ali na dva tedna do tri mesece zapora ali na 50 do 1000 K globe.

Nemške in češke stranke so postavile posebne komisije, katere imajo skrbeti za to, da je vedno toliko poslancev prisotnih, da ostane zbornica vsak čas sklepčna, da se tako izognejo vsem iznenadenjem zaradi nesklepnosti. — Vladne stranke so popolnoma prepričane, da bode zbornica še tekom t. l. gotova ne samo z volilno reformo ampak tudi s proračunom za 1907, z novo pogodbo z Lloydom, s predlogom o pospeševanju paroplovnega prometa z Dalmacijo in z obrtno reformo. V kratkem pride na vrsto tudi načrt o osnovanju centralne zadružne blagajne, s katero bode posebno planinskim Nemcem v gospodarskem obziru neizmerno pomagano.

Pogajanja z Ogrsko naglo napredujejo, kajti Beckovo ministrstvo je odstopilo od svoje prvotne zahteve, da sklene z Ogrsko ali carinsko zvezo — ali nič.

Vdalo se je zahtevi ogrskega ministrstva, da se priznajo državnopravne zahteve Ogrske ter sklene pogodbo tako, da bode to državnopravno razmerje tudi izražalo. Priznati se bo moralo, da tvoriti Avstrija in Ogrska vsaka za se svoje posebno carinsko ozemlje ter da si obe državi urejati svoje trgovske odnose na temelju pogodbe in ne na temelju carinske zveze. Za ta državnopravni uspeh, ki si ga bodo Madžari s tem priborili bodo morali priznati Avstriji neko odškodnino na gospodarskem polju in so baje tudi pripravljeni to storiti, do sedaj pa še nikdo ne ve, kake bodo te gospodarske koncesije, katere nam bodo dovolili. Razprave se bodo še dolgo vlekle. Avstrijski delegati stoje na čisto pravilnem stališču, da se mora cela pogodba z vsemi postranskimi vprašanji vred, sprejeti ali zavreči kot celota, Madžari pa, kot navihani politiki bi pogodbo radi spravili po koščkih pod streho, da bi tako lahko vtaknili od slučaja do slučaja z naše strani jim pripuščene ugodnosti in nam končno ne priznali za to nikake odškodnine. Pogodba se ima podaljšati mesto do 1917 do 1925. l.

Na Hrvatskem se snuje krščansko socialna stranka prava.

Vnanje države.

— **Rusija.** Parlamentarne skupine dela, trudoviki (trudovaja grupa) so imele te dni zborovanje, katerega so se udeležili zastopniki 14 gubernij. Zborovanje je trajalo 4 dni in sklenilo se je, da se osnuje stranka, kot stranka dela na tako široki podlagi, da se jej lahko pridružijo delavci vseh vrst, ne samo kmetje, pa tudi meščani. Določili so se samo glavni obrisi programa. V kmetiskem stanu je opozicionalen duh še zelo razširjen. Kmetje ne zaupajo vladi in ne verjamejo, da bode imela resno voljo izvesti svoj agrarni program. Agitacija se je začela povsod in pristaši skupine dela si bodo prizadevali, da pridobe v vseh slojih prebivalstva somišljenikov in sobojevnikov za svoje ideje.

— **Srbija.** Vlada je sklenila pogodbo zaradi dodavanja topov in streliva s tyrdko Schneider v Creuzotu na Francoskem. Novo posojilo bode sklenjeno v Parizu. Pogajanja mej vlado in med bančno grupo, katerej načeluje otomanska banka bodo kmalo dovršene. Določeno bo, da bode od tega posojila, ki ga dobi po $4\frac{1}{2}\%$, srbska vlada potrosila 30 milijonov na Francoskem. Toliko bodo stali pač novi topovi. Carinski spor z Avstro-Ogrsko bo pač težko poravnat. Slabe posledice te carinske vojske pa ne čutijo samo srbski poljedelci in trgovci, ampak tudi avstrijski industrijalci in še posebno avstrijski konsumenti. O tem piše „Prager Tagblatt“: „Meso je drago in vlada, katera pošteno misli, mora storiti vse, da se znižajo cene mesnih živil. Kdo pač prav za prav plačuje troške srbske carinske vojske? Naša industrija bo za vedno oškodovana, tako tudi naša trgovina in naši konsumenti. In komu na ljubo vse to? Na ljubo domačim volom. Ko bi vsaj bil resničen izgovor, da se tu gre za čast države...“

— **Nemčija.** Državni tajnik nemškega vnanjega ministrstva Tschirschky je v Rimu in si prizadeva zvezati zopet potrgane niti trozveze. Avstrija je slabe volje in zahteva, da bi jej Nemčija in Italija pustili prosto roko na Balkanu. Italija se temu na vso moč upira trdeč, da ona sama ne zasleduje na Balkanu agresivne politike in da nikakor ne namerava zasesti kako balkansko deželo, ne more pa tudi drugim kaj tacega dovoliti, zato zahteva odločno, naj se ohrani na Balkanu vse tako, kakor je bilo. Tschirschky zastopa na vse kriplje avstrijsko politiko, ker bi s tem bilo vstreženo tlaku pangermanizma proti Srednjemu morju. Tschirschky je celo obljubil italijanski vladi, da ako ponovi na tej podlagi trozvezo in pusti Avstriji prosto roko na Balkanu, da ni izključeno, da bi cesar Franc Jožef obiskal italijanskega kralja v Rimu.

— **Anglija.** Na gostiji londonskega župana je imel vojni minister Haldane zanimiv govor v katerem je rekel, da je angleška vojna mornarica najpopolnejša organizacija na svetu in da bi bilo želeli, da se tudi armada preosnuje in postane mornarici ravna. V ta namen pa ni treba, da bi se angleška vojska morala preosnovati po uzoru evropskih vojsk, baš nasprotno, bilo bi jo treba organizirati čisto po potrebah Anglije.

— **Francija.** Ločitev cerkve in države se bode zvršila mirnejše nego bi se bilo pričakovalo. K temu je mnogo pripomoglo postopanje državnega sveta francoskega, kateri se je izrekel za to, da preidejo cerkve povsod, kjer se katoličani niso združili v bogoslužne občine v državno last in da se bode postopalo s shodi vernikov v katoliških cerkvah po postavi o shodih in združevanjih z leta 1881.

Ker je po novi postavi prosto izvrševanje božje službe po vseh verskih obredih, ne bo katoliškim duhovnikom drugega potreba, kakor naznanjati svoje božje službe politični oblasti, katera jim bode v ta namen brez vseh sitnosti prepuščala svoje cerkve v porabo. Z drugimi besedami, vse ostane pri starem, le cerkve preidejo v državno last — in država bode imela pravico nadzorstva nad shodi v cerkvah, kakor jo ima na drugih shodih.

Slovenske novice.

Štajersko.

— **Interpelacija dr. Vouška, dr. Korošca in dr.** na ministra notranjih stvari zaradi nenemških izvesnih tabel v Celju. — Za mestnim zborom mariborskim je prišel mestni zbor celjski.

Ker ni vlada v svoji nemarnosti razveljavila sklep mestnega zbora mariborskega, ki stoji vendar v očitnem nasprotju z javno postavbo, dobil je tudi mestni zbor potreben pogum in je v svoji seji dne 5. oktobra t. l. sklenil, da morajo biti zaradi očitovanja nemškega značaja celjskega mesta, vsi napisi na izvesnih tablah, katere mole v mestno ozračje, v nemškem jeziku.

Ne glede na smelo trditev, da pristojna mestni občini lastninska pravica na ozračje nad mestnim ozemljem, stoji ta sklep, v kolikor dopušča za naprej samo nemške napise, določilo čl. XIX. državne temeljne postavbe od 21. decembra 1867. l. v nasprotju.

Mestna občina celjska želi pač, da bi se zopet slišal njen glas in vse to ni nič drugega nego nečuvno izzivanje slovenskega prebivalstva, katero obsega z malimi izjemami celo okolico in eno tretjino mestnega prebivalstva. Slovensko prebivalstvo bi bilo morda pač še za to dobro, da bi pomagalo nositi vedno rastoče občinske doklade, sicer pa naj bi bilo izročeno na milost in nemilost mestnemu starešinstvu, ki se postavlja nad pravo in postavbo.

Ko so starešinstva nekaterih občin na Spodnjem Štajerskem sklenila, da bodo za naprej zahtevala od vseh državnih uradov na Spodnjem Štajerskem dopise v slovenskem jeziku, so bila vsa okrajna glavarstva z amestništvom v Gradcu vred v obžalovanja vredni razburjenosti in so takoj soglasno sistirala dotične starešinske sklepe, čeprav so se občine poslužile samo postavbo jim zajamčene pravice.

Kakor zamore vsak posamičen državljani na Spodnjem Štajerskem svoje želje in zahteve pred vsakim državnim oblastvom izraziti v slovenskem jeziku, prav tako mora biti dovoljeno, da smejo občine zahtevati, naj jim državna oblastva, s katerimi imajo opraviti in še posebno okrajna sodišča in dotična okrajna glavarstva, pošiljajo za naprej samo slovenske uradne dopise.

Dotične sklepe so na temelju določbe v § 90. občinskega reda razveljavili.

Človek bi mislil, da bode državna nadzorska oblastva takoj razveljavila gori omenjeni protipostavni sklep. Da bodo taka dejanja narodne nestrpnosti imela samo najhujše posledice, o tem bi vlada pač morala biti prepričana.

Vsa starešinstva na vsem Spodnjem Štajerskem bi na en sam mah sklenila, da ne bodo trpela več za naprej ne enega samega nemškega napisa v slovenskih občinah.

Podpisani vprašajo gosp. ministra za notranje stvari:

1. Ali pozna dotični starešinski sklep?

3. Je li pripravljen ga kot nezakonitega takoj razveljaviti v kolikor prepoveduje za naprej vse, razven nemške napise na izvesnih tablah?

3. Je li pripravljen vzeti ta predmet v tako nujno uradovanje, kakor je pri tako važnem vprašanju potrebno in če prav se tu gre za korak proti nemškemu mestnemu starešinstvu?

— **Interpelacija posl. Korošca o krivicah,** ki se gode slovenskim uradnikom finančne straže pri vsakem imenovanju na Štajerskem, prinesemo prihodnjič.

— **Pri obénnu zboru „Narodne čitalnice“ v Celju,** kateri se je vršil 10. novembra t. l. zvečer v čitalniški sobi, je bil voljen predsednikom prejšnji predsednik g. dr. Jos. Sernec, odbornikom gg.: dr. Juro Hrašovec, učitelj Fran. Voglar, Milan Detiček, dr. Dolar, profesor Matej Suhač, Anton Mirnik, Lončar Franc in Ivan Rebek; namestnikom gg.: dr. Mole, Strmecki, Likar in dr. Schwab; revizorjem pa gg.: dr. Brenčič, Jagodič in ravnatelj Fr. Jošt. Natančneje poročilo podamo vsled pomanjkanja prostora v prihodnji številki.

— **Obéni zbor podpornega društva** za uboge učence c. kr. samostojnih n. sl. gimnazijskih razredov se vrši v soboto 17. t. m. ob dveh popoldne, Šolska ulica št. 21, konferenčna soba. K obilni udeležbi vabi odbor.

— **Zadružni revizor.** „Zadružna zveza“ v Celju je v zadnji seji načelstva sklenila, sprejeti gosp. Benamina Kuneja, posojilniškega tajnika v Brežicah, za zadružnega preglednika in ga dati vpisati kot takega pri c. kr. nad-sodišču.

— **V zadnji seji mestnega zbraa** je poročal župan, da se je obrnil mestni urad na razne premogokope, da bi darovali kaj goriva za mestne vboge. Premogokop v Štorjah je poslal 100 K v denarju, „Bohemia“ je pa darovala 50 metrskih stotov premoga.

Gremij celjskih trgovcev prosi, naj stori mestni urad potrebne korake pri poštnem ravnanstvu v Gradcu, da naposled vpelje telefon in dozida potrebno telefonsko mrežo v Celju, ker se je že lani oglasilo potrebno število naročnikov. Župan pravi, da se je večkrat priganjalo dotična oblastva, naj vstrežejo tej potrebi, da so pa vedno dobili odgovor, da to ni mogoče, dokler ne bo gotova druga telefonska zveza med Dunajem in Trstom.

Sprejet je bil predlog, da se kupiti v Schmidovi ulici dve hiši in sicer Senitzovo za 32.000 K in Stadlerjevo za 30.080 K. S tem nakupom se omogoči razširjenje Schmidove ulice in predor na okrožno cesto, kar je oboje zaradi olajšanja prometa potrebno. En del pridobljenega stavbišča prevzame mestna hranilnica, da končno dozida svoje hiše. V eno teh hiš pride bržkone glavna davkarija.

Z velikim navdušenjem je bil enoglasno sprejet predlog gimn. ravnatelja Profta, da se sezida posebno deško in dekliško šolo v Gaberjih ter se v ta namen sprejme dar nemškega „Schulvereina“ v znesku 90 tisoč kron. Svoj predlog je ravnatelj Proft utemeljeval z znano ljudomilostjo celjske občine, kateri srce ne da, da bi odklanjala one otroke, ki hočejo biti odgojeni na nemški mestni šoli, čeprav niso sami iz mesta in nimajo pravice do te šole, z druge strani pa naglašajo potrebo nemške šole v Gaberjih, češ, da v tem predmestju nemško prebivalstvo raste. „Tagespost“ je v tem obziru odkritosrčnejša in pravi: „bilo je treba za- braniti, da se v predmestju v Gaberjih, tik pred nemškim mestom Celjem, razvije velik kraj slovenskega značaja. Sedaj je to oremognjeno!“ — To je tudi edin povod in edina svrha te nove nemške šole, ki ni namenjena nemškim otrokom, ki je marveč osnovana samo zato, da bodo v njej ponemčevali slovenske otroke.

Sklenjeno je bilo nadalje predlagati naučnemu ministrstvu, naj kupi stavbišče za novo nemško gimnazijo na takozvanem otoku. Tam se bo potem sezidalo tudi novo poslopje za „Studentenheim“ poleg gimnazije.

— **Hotel se je vtopiti.** V soboto je skočil pod kapucinski mostom nek A. Bader v Savinjo, ker je bil že dolgo brez dela. Neka perica ga je rešila.

— **Iz davčne službe.** Davčni kontrolori Karl Koller, Rudolf Postružnik, Alois Trummer in Rudolf Sigl so imenovani davkarjem, provizorični davčni oficijal Rudolf Müller je postal definitiven in davčna adjunkta Karl Pavel Mosser in Emil Pleskovič, davčna kontrolorja, Ljudevit Held davčni oficijal, Henrik Skrajner in Jos. Jeschoung pa davčna kontrolorja.

— **Učiteljske službe.** Na trirazrednici v Prihovi (tretji krajni razred) je razpisano mesto definitivnega, ozir. provizoričnega učitelja, prošnja do 10. decembra t. l.; v Sevnici na Dravi do Velike noči 1907 mesto definitivnega učitelja, prošnje do 20. decembra; na štirirazrednici v Sv. Lovrencu, pošta Juršinci (drugi krajni razred) definitivno, oziroma provizorično mesto učitelja ali učiteljice; prošnje do 1. januarja 1907.

— **Na naslov štajerske deželne vlade in naših poslancev.** Že dolgo časa slišimo pritožbe raznih strank, da se slovenske vloge pri deželni vladi neznosno počasi rešujejo. Opažamo tudi, da so razni razglasi, oklici, dež. zakoni itd. v taki slovenščini, da oblije včasih človeka rdečica od sramu in gnjeva. In vzrok? Deželna vlada ima nezadostno osebje. Večino slovenskih vlog, ugovorov, oklicov itd. prestavlja uradnik, ki ni več slovenskega jezika, kajti zmedena klobasarija raznih nemščizmov se pač ne sme nazivati slovensko besedilo. Take „novoslovenščine“ seveda naš kmet ne razume. Dotični gospod je tudi pod kuratelo, ker je slaboumen. Mi ga radi tega pomilujemo, a ravno tako odločno zahtevamo, da se namesti eden ali več strokovnjakov, ki so jezika popolnoma zmožni in za svoja dejanja tudi odgovorni, kar se od osebe, ki je pod kuratelo, ne more zahtevati. Tako nečuvenga bagateliziranja našega jezika ne smemo in ne moremo na noben način trpeti. Da se temu prav nujno odpomore, tega nam ne veleva samo naša narodna čast, ampak tudi materialna škoda. Naše občine so začele izključno slovensko uradovati. Nastopajo trnjevo pot, ker jim je nasproten ves naš nemškomisleči vladni aparat, in ravno v zgoraj označenem dejstvu je velika ovira za slovensko uradovanje, kajti kako naj razume naš kmet-predstojnik besedilo, ki ima slovensko zvoneče besede, a a nima ne slovenskega sloga, ne slovenskega duha? Tako slovenščino seveda odklanja. Kako naj zaupajo občine besedilo in duhi svojih vlog in ugovorov osebi, ki je pod kuratelo, da jih bo objektivno in pravilno prevedel? Ponavljamo, da ne napadamo osebe kot take, ampak jo le obžalujemo. Zahtevamo pa z ozirom na našo narodno čast in korist slovenskih štajerskih prebivalcev od vlade, da tozadevno temeljito preuredi svoje urade. Ker pa znamo, da ima vlada za naše zahteve precej izdelana ušesa, naslovili smo ta dopis tudi na naše poslance, osobito pa deželnega odbornika, da pogledajo v ta oddelek vladnega avgijevega hleva, ki ga imajo dobesečno pred nosom.

— **Dr. Blanko Žilek** imenovan je z dne 9. t. m. distriktnim zdravnikom za zdravniški okoliš Vojnik in sicer vsled enoglasnega sklepa distriktnega odbora, zastopanega po ob-

činah: Škofja vas, Sv. Martin, Dobrna, Nova cerkev, Višaja vas, Bezovica in Frankolovo. Čestitamo!

— **Rečica v Sav. dolini.** Dne 3. t. m. je umrl v Gradcu, kamor je bil šel se zdraviti, g. Josip Terčak. Pokojni je bil ustanovitelj požarne brambe v Rečici, župan več let v naši občini, delaven v vseh društvi in pri vseh narodnih in gospodarskih podjetjih. Pokojnik je bil blag, kremenit značaj, kdor ga je poznal, ga je čislal in ljubil in lahko se reče, da ni imel nobenega sovražnika. Zato prav bridko občutimo vsi njegovo izgubo. To spoštovanje se se je pokazalo tudi na pogrebu, katerega se je vdeležilo mnogo pokojnikovih prijateljev in znancev. Pokopan je na pokopališču Sv. Petra v Gradcu, daleč od doma, katerega je tako ljubil. Naj v miru počiva!

— **Požar v Šoštanj.** Dne 9. ob pol 4. uri zjutraj raznel se je velik požar v srednjem delu tovarne Franc Woschnagg in sinovi sredi trga Šoštanja in je vničil kakih 8000 izdelanih kož ter nekaj strojev. Škode je prilično 800.000 kron, koja je večidel po zavarovalnici pokrita. Vse prebivalstvo brez vsake izjeme se je potrudilo pomagati pri trudapolnem delu, preden so došle zunanje požarne brambe iz Šmartna na Paki, dve pož. brambi iz Polzele, del požarne brambe iz Mozirja in del mestne požarne brambe iz Celja. Vse te prišle so na prvi poziv brez ozira na to, jeli gori nemška ali slovenska hiša, zvesti svojem načelu, da se pomaga vsakomur, kojemu preti nevarnost. Nemška požarna bramba iz Velenja pod vodstvom gospoda Pribošchitza, prišla je šele četrta na osem na pogorišče, čeprav je ena najbližnjih. Posebna hvala za lokaliziranje požara, kateri bi lahko postal celemu trgu zelo nevaren, gre razun domačinom, delavcem iz tovarne Ivan Vošnjak, vrlim Družmirjanom in požarni brambi iz Šmartna na Paki.

— **Politično društvo „Sava“** v Brežicah je dne 8. novembra sklenilo:

1. Obrniti se na gg. državne in deželne poslance s prošnjo, da nemudoma potrebno ukrepejo za ustanovitev „Narodnega sveta“ za Spodnje Štajersko, da naj skličejo ustanovno zborovanje in k temu povabijo vsa politična društva in zapnike vseh stanov.

2. Pozdravlja idejo ustanovitve „Kmečke zveze“ za Spodnje Štajersko in želi pospešenje pripravljalnih del.

3. Obžaluje, da se je z ustanovitvijo „Narodne stranke“ zanesel razdor med spodnještajerske Slovence in izjavlja, da preje ko sleje neomajno stoji na svojem dosedanjem političnem programu.

4. Protestuje zoper postopanje okrajnega šolskega sveta v Brežicah, ki je protizakonito poveril vodstvo slovenske ljudske šole v Brežicah do imenovanja novega nadučitelja vpokojenemu (!) nadučitelju Orniku, mesto po činu najstarejšem učitelju g. Zupanu, ki je Slovenec.

5. Protestuje zoper to, da bi se pri zasedanju nadučiteljskega mesta pri slovenski ljudski šoli v Brežicah oziralo na politično in nemško-narodno mišljenje kompetentov, mesto na kvalifikacijo in zahtevo, da se to mesto podeli — kar je povsem naravno — kompetentu slovenskega mišljenja.

6. Protestuje zoper zavlačevanje razpusta okrajnega zastopa, katerega poslovna doba je že davno pretekla, protestuje zoper to, da bi ta okrajni zastop s svojimi sklepi še dalje nalagal trajna bremena okraju, kot se je

to zgodilo in zahteva, da se nemudoma odredijo volitve v okrajni zastop.

Razun tega so se razpravljale druge važne zadeve.

— **Mestni zbor v Mariboru.** V seji od 7. t. m. je interpeliral mestni odbornik Krainer župana zaradi nasilne odstranitve slovenske izvesne table na tiskarni Sv. Cirila in Metoda. Župan je odgovoril, da ne more v tej seji še odgovoriti, ker mu je bila interpelacija prijavljena še komaj pred sejo in prosi odbornike, naj mu svoje interpelacije naznanijo vsaj dopoldne istega dne, na kateri je seja določena.

Isti odbornik Krainer, predlaga, naj se ustanovi mestne izkaze izpraznjenih služb za posle in delavce, katerim privatne posredovalnice odvzamejo prav mnogokrat zadnje vinarje iz žepa. Potrebni kredit za te izkaze naj se postavi v prihodnji proračun. Predlog se izroči v obravnavo po poslovniku.

Odbornik Futter stavi predlog, naj se osnuje mestna bolniška blagajna za posle, katera naj začne že 1. januarja 1907 poslovati. Predlog je bil sprejet in sklenjeno osnovati bolniško blagajno.

Vzame se na znanje, da je namestništvo odobrilo nov tržni red, kateri stopi z novim letom v veljavo.

Odbornik Nödl poroča o novem predlogu parceliranja posojilniškega zemljišča za projektovano novo topničarsko vojašnico. Sklene se poslati vnovič komisijo na lice mesta.

Bil je enoglasno sprejet predlog, naj se protestira proti zvišanju dež. doklade na pivo.

— **Občinske volitve v Rajhenburgu** za tržko občino so se vršile v petek 9. t. m. povsem mirno in gladko, ne da bi bile stranke nastopile. Izvoljeni odborniki so vsi Slovenci.

— **Z videmskega kolodvora** nam toži popotnik, da je od ondod do mostu v Krškem ponoči prava egiptovska tema, ker ni nobene svetilnice do onstran mostu. Kje so policijske oblasti, ki nočejo dregati ne južne železnice, ne videmske ne krške občine.

— **Ozkotirna železnica** od Slov. Bistrice do postaje Slov. Bistrica se bode zidala spomladi. Vlak bo gonil bencinov motor. Da bodo mogoče zveze tudi z brzovlaki, bodo vozili ti vlaki po tirih južne železnice do Pragarskega.

— **Uporaba vodne sile.** V bližini Gradca bodo v kratkem sezidane naprave, ki bodo omogočile, da se bode izkoristila vsa moč reke Mure. Tako pridobljena moč bo znašala povprek 1030 konjskih sil.

— **Slovenskih visokošolcev v Pragi** je v letošnjem letu vpisanih 66. Med temi je 33 juristov, 20 tehnikov, 5 filozofov, 2 filozofinji, 2 medicince, 4 slikarski akademiki. Na trgovski akademiji sta vpisana letos 2 Slovence.

Koroško.

— **Ali je Celovec dvojezičen?** Zadnji „Mir“ prinaša uvodni članek, v katerem razpravlja to vprašanje. Znano je, da so celovski Nemci brez razlike na stranko nedavno zagnali grozen krik, ker en poštni urad v Celovcu prodaja tudi dvojezične poštne tiskovine. Celo mestni očetje so v svoji seji svečano protestirali proti temu „kršenju nemškega značaja“ celovškega mesta. Na kako slabih nogah stoji to nemštvo, če ga že ena sama dvojezična dopisnica ali poštna nakaznica lahko omaja, gospodje čami niso pomislili, sicer bi bili molčali. Poprej enkrat so zagnali podoben krik zaradi slovenske imatrikulacije dveh slovenskih otrok. — No ob tržnih dneh so

pa vsi ti veliki Nemci kar naenkrat vsi brez izjeme dvojezični, ko se gre za to, da z denarjem naših kmetov napolnijo mošnjičke. Sicer pa tudi pri ljudskem štetju, katero sami izvršujejo, rekel bi čisto po svoji volji in vpisujejo vse služkinje in hlapce in delavce, ki služijo pri njih za Nemce, tudi pri ljudskem štetju ne morejo vtajiti dvojezičnosti Celovca. V zadnjič so našli Slovence sicer samo 1600 — a tudi to je dovolj, ker znaša v odstotkih 7,17% vsega mestnega prebivalstva, kar je za dvojezičnost vsacega kraja po postavi več nego dovolj. V tem smislu je tudi ministrstvo notranjih stvari ugodilo pritožbi političnega društva v Celovcu, katero je hotel magistrat prisiliti naj mu nemški dopisuje. Politično društvo se tej kričavični zahtevi celovškega magistrata ni vdalo in je rekuriralo na ministrstvo, koje je z odlokom od 9. septembra 1890 št. 17.919, da je slovenski v vojvodini Koroški in specijelno v deželnem stolnem mestu Celoven deželni jezik, ker je glasom zadnjega ljudskega štetja zastopan v njem po več kot 3,5% domačega prebivalstva in je torej mestni magistrat dolžen, kot politična oblastne I. stopnje v tem jeziku sestavljen vloge reševati brez prigovora. Mestni magistrat se je proti temu odloku ministrstva pritožil na upravno sodišče, katero je pa pritožbo z razsodbo od 4. julija 1891 št. 2358 kot nedopustno zavrnilo. — Celovec je torej po razsodbi c. kr. ministrstva notranjih zadev dvojezičen. — Upamo, da bode slovenska zavednost in vzajemnost še v dogledni dobi tudi najzagrizenejše Nemce še privedla do spoznanja, da je glavno mesto dežele dvojezično tudi ob netržnih dneh.

— **Slov. kršč. -socialno bralno društvo** za Škocjan in okolico bo imelo 18. listopada svoje mesečno zborovanje z navadnim sporedom.

— **Izobraževalno društvo v Dobrli vasi** bo imelo svoje mesečno zborovanje š predavanji in petjem v „Narodnem domu“.

— **Umrl je** Boštjan Ražun, posestnik v Goreči vasi pod Škocjanom. Pokojnik je bil vrl narodnjak, ki je v narodnem duhu odgojil rodbino in bil ves čas svojega dolgega življenja (dosegel je častljivo starost 79 let) vsem svojim sorojakom vzgleden rodoljub. Njegova smrt je narodna zguba za ves okraj. Lahka mu zemljica!

— **Šola na Strmcu** je že dve leti brez učitelja. Vse prošnje in vsa prizadevanja našega prebivalstva, da bi se jim poslal učitelj, nič ne pomagajo. Dne 1. avgusta t. l. šlo je 25 mož iz celega okraja k deželnemu predsedniku prosit, naj vendar enkrat to vprašanje reši. Predsednik je deputacijo prav prijazno sprejel, obljubil vse, storil pa nič. Še danes je 70 otrok brez šole. Če bi kmetijski otrok poletu enkrat, zaradi dela na polju izostal par dni iz šole, naložili bi staršem takoj globe, tako pa je sedaj že dve leti 70 otrok brez šolskega pouka, starši prosijo in prosijo za učitelja — pa zastoj, ne gane se ne državni poslanec Oraš ne deželna vlada, nikdo. Slovenec mora ostati brez šole, tako se postopa z nami!

— **Podporno društvo za slovenske dijake koroške v Celovcu** je imelo dne 24. vinotoka 1906 svoj občni zbor pod predsedstvom g. podpredsednika dr. J. Brejca, ki se je v iskrenih besedah spominjal rajnega prvega društvenega predsednika stolnega prošta g. Lamb. Einspielerja.

Iz poročila blagajnikovega posnamemo, da ima društvo 15 ustanovnikov, izmed katerih je g. Franc Hrašovec, c. kr. okrajni sodnik v pokoju, vplačal že dve celi ustanovniki; rednih članov

je 62, podpornikov 66, podpirancev 9. Ustanovniki so vplačali K 1580.—, redni udje in podporniki K 1377.86; vseh dohodkov je bilo torej K 2957.86. Podpor se je razdelilo K 800.—, upravnih stroškov je bilo K 152.17; vseh izdatkov torej K 952.17. Razpolagalo se je samo z doneski rednih članov in podpornikov, torej je prebitka K 425.69, dočim je vsa ustanovna nedotakljivo naložena. — Blagajnikovo poročilo se je odobrilo.

Občni zbor je potem izvolil g. dr. Brejca predsednikom, mesto 1. prošta Einspielerja in g. dr. Arnejca, ki je odložil odbornišvo vsled preselitve v Ljubno, gg. prof. Tomo Schrey-ja in prof. dr. Jak. Sketa odbornikom, gg. Iv. Kramarja in Vek. Legata pa pregledovalcema računov. — Z vzklikom je izvolil občni zbor prvim častnim članom prezaslužnega g. Fr. Hrašovca v Gradcu.

Odbor je v seji 30. vinotoka 1906 izvolil za podpredsednika g. prof. dr. J. Sketa, vzel z obžalovanjem na znanje odpoved g. J. Hochmüllerja, ki se je preselil v Trst, in na njegovo mesto poklical v odbor č. g. župnika Fr. Katnika na Trbižu.

Potreba je velika pomoč majhna! Darovi naj se blagovolijo poslati društvu ali po „Ljublj. kreditni banki“ ali nepsredno po blagajniku grof. J. Apih-u. Vsi prispevki se objavljajo v „Mir-u“ ali tudi še posebej potrjujejo.

Primorsko.

— **Poljudna predavanja.** Društvo „Ljudska knjižnica“ v Nabrežini priredi 18. t. m. predavanje. Predaval bode prof. Ivan Franke. Predmet predavanja: italijanska pesnica Ada Negri.

— **„Ljudski oder“** priredi 17. t. m. v delavskem domu predavanje. Predavatelj in predmet predavanja sta ista, kakor v Nabrežini. Ni dvoma, da se bode naše delavstvo v obilnem številu udeležilo predavanj v Trstu in Nabrežini.

— **Nova elektrarna.** Gosp. T. Ganzoni, Oskar Napp, Izidor Piani, Cav. Leonardo Rizzani in Jos. Sartori so osnovali poseben konsorcij in vdobili tudi že vladno dovoljenje, da osnujejo delniško družbo s sedežem v Trstu z imenom „Elektrarna na Soči“. Pravila nove družbe so že potrjena.

Svetovne vesti.

— **Dunajski mesarji** so poslali te dni deputacijo k ministru za poljedelstvo ter zahtevali, naj vlada dovoli uvažanje klavne živine iz balkanskih držav in mesa iz Amerike, da se tako omogoči tudi delavskim in uradničkim stanovom malo mesne hrane. Minister, ki zastopa strogo agrarno stališče je mesarje osorno zavrnil. Ti so odšli, ker jim bržkone pač ni do tega, da bi se cene mesa v resnici znižale, oni tudi pri sedanjih nečuvnih mesnih cenah po svoji navadi dobro zaslužijo. Na to je deputacija agrarskih poslancev vseh narodnosti izrekla ministru zahvalo, da se je tako vneto potegnil za njih interese in se postavil proti konsumentom. Mesarji pa s svoje strani tudi ne mirujejo. Izjavili so, da bi cene mesa takoj pale na polovico, ako bi vlada dovolila, da se uvažajo ameriško meso in voli iz Maroka. Mesarji pozivljejo konsumente, naj skličejo shod, na katerem naj to zahtevajo.

— **Voda je preplavila Rivo**, ker je potok Albola pretrgal nasip in je ves kraj pod vodo. Mnogo hiš je v nevarnosti, da se podro. Železniška zveza je pretrgana.

— **Nezadovoljnost med lekarnarji.** Postava o lekarnah, ki je bila

nedavno sprejeta v državnem zboru ni zadovoljila ne lekarnarjev samih ne njih asistentov. Gospodarjem lekarn ni prav, da nova postava tako brani in pospešuje takozvane hišne lekarne zdravnikov, za lekarniške asistente je pa nova postava naravnost škodljiva, ker bode, ko stopijo njene določbe v veljavo skoro izključeno, da bi še kak lekarniški asistent zamogel kedaj postati samostalen lekarnar. Na shodih v Gradcu in na Dunaju je bilo zatorej sklenjeno, da če ne bo mogoče doseči, da bi gosposka zbornica zavrgla v poslanski zbornici sprejet postavni načrt, naj se stopi v splošni štrajk in tako postavu onemogoči.

— **Sneg, vihar in povodnji** so po celi severni Italiji. V San Remu na Riveri je odtrgalo z neke vile celo streho. Reke in potoki so silno narasli in stopili čez bregove. V Alpah je zapadel sneg.

— **Povodnji na južnem Tirolskem.** Vsled nalivov in silnega snega v planinah so na celem južnem Tirolskem velike povodni. Reka Adiza in vsi njeni pritoki so preplavili svoje doline in napravili velike škode po njivah in travnikih, pa tudi po vinogradih. Voda je zlasti v Trentinskem okraju podrila mnogo mostov, potrgala ceste in tudi veliko hiš spodmlela.

— **Ravnateljstvo elekt. železnice v Budimpešti** je začasa zadnje stavke uslužbencev odpovedalo 700 osebam službe. Deputacija teh je bila te dni pod vodstvom poslancev Bathyanya in Bakonya pri trgovskem ministru, naj posreduje pri ravnateljstvu cestnih elekt. železnice, da bi vseh 700 zopet sprejelo v službo. Košut je dejal, da si bode prizadeval, da pa ni upanja, ker je družba že za časa stavke na njih mesto poklicala druge, katerim sedaj ne mara odpovedati službe.

— **Podražanje papirja.** Posestniki papirnic so te dni sklenili, da bodo povišali cene vseh vrst papirja in papirnih izdelkov.

— **Shod avstrijske kovinske obrti** bode 8. in 9. decembra t. l. na Dunaju. Kovinski obrtniki bodo na tem shodu protestirali proti podražanju kovin.

— **Avstrijski eksport v kino.** Dne 10. t. m. bila so pri ministrskem predsedniku Becku posvetovanja, katerih so se udeležili zastopniki vlade in velikih trgovskih in industrijskih podjetij, na katerih se je pretresalo vprašanje o ureditvi izvoza v vzhodno Azijo.

— **Dve lokomotivi** sta skočili s tira 8. t. m. na Vinčgauski železnici baš pred vhom v Josefberški tunel. Poškodovan ni bil nikdo. Potnike so prepeljali v Meran, promet je pa za nekoliko dni zaradi nesigurnosti železniškega nasipa vstavljen.

— **Eksplodizija v plavžih v Moravski Ostravi.** Nabrani plini so v plavžu eksplodirali, dva delavca sta ubita, štirje težko ranjeni. Plavž je hudo poškodovan.

— **Divjanje naglih sodišč na Ruskem** prekaša početje najbesnejših anarhistov. V Rigi so 9. t. m. vstrelili 7 nedoletnih ljudi, med temi tri dečke. Vojaki, kateri bi imeli postreliti te otroke so bili tako ganeni, da niso mogli meriti in so morali sprožiti pet salv v nesrečneže, predno so je usmrtili. Častnik, ki je moral komandirati to grozodejstvo je padel v omedlevico.

— **Posredovanje ministra Košuta** je pomagalo; društvo električnih železnice je sprejelo skoro vse zaradi štrajka odpuščene uslužbence zopet v službo.

— **Visok sneg** je zapadel na Stelviju (Stilfserjoch). Hotel in finančna straža na Franzenshöhe so odtrgani od vsega prometa.

— **Na Adriji** je še vedno hudo južno vreme, morje silno razburjeno in paroplovba deloma onemogočena.

— **Vihar na Japonskem morju** je vničil kakor poročajo iz Vladivostoka veliko število japonskih ribiških ladij, nad tisoč ribičev se je potopilo.

— **Čudno podjetje.** Nek Amerikanec Clifford-Nedand je dobil od turške vlade dovoljenje, da sme samo on izvažati vodo iz reke Jordana. Amerikanec bo izvažal vodo v sodih, ki bodo vsi s turškim pečatom uradno zapečateni. Vodo iz Jordana bode prodajal pobožnim Amerikancem za krščenje, ter je prepričan, da bo s tem obogatel. — O tem nikakor ni dvomiti, kdor računi na človeško neumnost se redkokedaj zaračuni. Sicer pa to ni originalna ideja, podobne kupčije so se godile v velikem stilu z loursko vodo.

— **Skrivnostni umor.** V Baden-Badenu je nekdo telefonično pozval gospo Molitor, naj si pride po nek paket na pošto. Gospa se s svojo hčerko takoj odpravi tja, kar skoči blizu postaje nek neznanec iz skrivališča ter sproži dvakrat gospe M. v hrbet, da se je takoj mrtva zgrudila na tla. Morilec je zbežal, policija ga išče. Kakor poročajo so ga že v Londonu prijeli, bil je to njen zet.

— **Grozilna pisma** dobivajo po nekih galiških mestih razne uradne osebe. Nekaterim so bile tem potom uročene tudi „smrtne obsodbe“.

— **Davek na klavirje in pianine.** Proračunski odsek francoske zbornice je sklenil, naj vlada vpelje po 10 frankov davka na leto na vsak klavir in pianino. Ta davek bi nosil okoli 5 milijonov na leto.

— **Omnibus je trčil ob vago** električne tramvaj na Dunaju. Več oseb je bilo precej hudo ranjenih. Dva so prenesli takoj v bolnico.

— **Prijatelj ustrelil prijatelja.** V Zemunu je nek poročnik Pattaki manevriral s svojim nabitim revolverjem, Kar naenkrat se po nesreči sproži, krogla zadene njegovega prijatelja Traubmanna v sence in ga tako rani, da je ta že drugega dne umrl. Oba sta bila najboljša prijatelja in zaročena vsak z eno sestro.

Raznoterosti.

— **Je jajce staro ali sveže?** Znano je, da čim stareje je jajce, tem lažje je, ker voda skozi lupino po malem izhlapeva. Staro jajce lahko spoznaš na sledeči način: V litru vode razpusti 145 gramov soli in v to tekočino spusti jajce. Ako je jajce še sveže, pade naravnost na dno, ako je stareje, ostane v vodi višje in to tem bolj, čim starejše je.

— **Koliko moke da pšenica?** 100 kg dobre pšenice daje 43 kg bele moke, 33 kg zadnje moke in 20 kg otrobov.

— **Kako čistiti krtače (ščet.)** Segrej v ponvi prav močno nekaj pšeničnih otrobov in jih nasuj precej na gosto med ščetine krtače. Nato pusti krtačo nekaj časa mirno na strani ter jo potem z glavnikom počesaj. Z otrobi odstraniš tudi prah in nesnago.

— **Trdo obuvalo.** Deni obutev v primerno gorko vodo, v kateri si tudi nekaj mila raztopil. Ko je obutev že mehka, se primerno osuši, nato pa močno oriba z ricinovim oljem ali vazelinom, ali tudi z ribjim oljem. Od znotraj pa se obutev najbolje osuši, ako natlačimo vanjo suhega sena ali otave. Nekateri vsujejo v ta namen vanjo ovsu. To ali ono vleče nase mokro, da se usnje do dobrega posuši.

— **Kako udomaćiti tuje prase** med domačimi. Večkrat se zgodi, da

se kupi prase od drugod in se name-rava krmiti skupaj z domačimi. Toda navadno to ne gre gladko. Domači ptujca grizejo in preganjajo na vso moč, da ga ni pustiti med nje. Da se lažje privadijo skupaj, naj se postopa tako-le: Zvečer, ko se prasci spravljajo spat, podrgni vse z navadnim žganjem. Tako tudi novo prase in deni je med druge domače. Domače svinje ga ne bodo več sovražile, ker ima isti duh, kakor one same. Pa tudi svinja prasnica se da na ta način premotiti, da doji ptuje prase. Oribati ji je baje treba vime in senca, tako tudi prase, pa ga ne razloči več od svojih.

— **Sredstvo proti driski žrebet.** V 1/3 litra rudečega vina denimo toliko škroba, da postane tekočina že precej gosta. Ta se prekuha in potem še gorko žrebetu zalije. Čez osem ur se to spet ponavlja. Močnejšim žrebetom treba dati pol litra vina s primerno množino škroba. To sredstvo je baje najboljšje.

— **Kako popraviti skisano strd?** Skisana strd postane zopet dišeča in užitna, ako postavimo posodo s strdjo v mlačno vodo in pustimo, da se ondi popolnoma raztaja. Seveda je treba z žrvavico pogrevati tako dolgo, da postane strd čista in tekoča. Med pogrevanjem nabirajo se na vrhu strdi pene, katere je treba sproti odstraniti.

— **Najboljša shramba za strd.** Shramba za strd ne sme biti topla in svetla soba, ne vlažna čumnata, niti gorkovlačna kuhinja, temuč mora biti suh in srednje gorak kraj. Po zimi se mora paziti, da je prostor vsaj toliko zavarovan, da strd ne zmrzne, ker bi sicer posoda razpočila in bi se strd razlila. To velja o stekleni in lončeni posodi, kateri sta sicer za shrambo strdi najbolj pripravi.

— **Mazilo za opekline.** Zmešajmo polovico apnene vode s polovico lanenega olja. S tem mazilom se opekline polahko maže dokler ne ozdravi.

— **Kakšna naj bode obleka v bolnišnicah, temne ali svetle barve?** Znano je, da oseba, katera nosi v bolnišnici ali pri bolniku temno obleko, se prej okuži nego ona, katera nosi obleko bolj svetle barve. Izparivanje bolnika se veliko prej prime temne obleke nego svetle. To se da lahko jasno dokazati. Položimo list tobaka na črno obleko, pa jo zagrnimo za pet minut. Enako storimo tudi z belo tkanino. Ko odgrnemo, spoznali bomo po duhu, da se je temna obleka veliko bolj navzela tobakovega duha in ga tudi dalje obdrži nego svetla.

— **Bolne dlesne.** Vlij v steklenico nekaj mlačne vode in dodaj za čajevco žlico myrrhove tinkture. S to tekočino si izmivaj usta po trikrat na dan. Bolezen dlesni in zobov bode po tem zdravilu kmalu jenjala. — Myrrhova tinktura se dobiva v vsaki lekarni.

— **Razna zdravila za kašelj.** Najboljše sredstvo za to je strd, bodisi segreta ali hladna. Skuhaj nekoliko strdi s citronovim sokom in uživaj to gorko, pa le za čajevco žlico naenkrat. Tudi sok črne pariške redkve, kateremu se primeša kandisovega sladkorja, je kaj dober zoper kašelj. Posebno pa priporočajo proti kašlju nekaj sirup iz čebule, strdi in kandisovega sladkorja. Ta se napravi tako-le: Vzemi 125 gr olupljene in na drobno zrezane čebule in jo deni v pol litra vode, dodaj za 63 gr strdi in 375 gr kandisovega sladkorja. To vse kuhaj tako dolgo, da postane skuha gosta kakor kaša, to je sirup. Eno čajevco žlico tega sirupa užiješ lahko že v dveh urah. Dobro je skuhati takega sirupa nekaj več, da je ob potrebi naglo pri rokah. Hraniti ga je treba v dobro záprtej posodi (steklenici.)

— **Detelja, krma za svinje.** Mlada detelja je ob poletnem vročem času kaj primerna hrana za svinje. Daje se svinjam po trikrat na dan ali v korito kot druga pica, ali pa na prostem nalašč za to ograjenem prostoru. Toda paziti se mora skrbno, da je detelja vselej sveža, nikoli ovenela ali celo zaparjena! Zato jo treba vselej zjutraj nakositi pa na senčnem kraju shraniti za tisti dan. Svinje tudi rade žro mlado travo, zlasti tako imenovano „trstnico“, sladke olupke, v vrhe zraslo solato, zeleno sadje itd. Zdravo jih je v ta namen ob ugodnem vremenu po nekaj ur na dan spustiti na prosto, da se razhodijo. Pomniti je pač treba tudi, da se jim mora ob taki sveži hrani dajati vsaj po dvakrat na dan gorke pijače. V ta namen so dobre pogrete pomije z otrobi.

Gospodarstvo.

Kletarski tečaji.

Znano je, da je kletarstvo pri nas v primeru z drugimi, bolj naprednimi, vinorodnimi deželami še na jako nizki stopinji — ter da je nujno potrebno, da se naši vinogradniki z vso resnostjo poprimejo boljšega kletarjenja, ako hočejo pridelavati dobro, okusno in stanovitno vino in z istim s pridelki drugih dežel uspešno konkurirati.

Kaj pomaga najlepše grozdje iz najboljšega vinograda, ako iz njega gospodar ne zna pripraviti fino, zlahotno in stanovitno vinsko kapljico?

Istotako je znanje umnega kletarstva neobhodno potrebno za vinske trgovce in gostilničarje, ki posredujejo prodajo vina med pridelovalcem in občinstvom in ki lahko iz najboljšega vina najslabše naredijo, ako ž njim pravilno ne ravnaajo.

Da se ponudi interesentom prilika, izobraziti se teoretično in praktično v umnem kletarstvu, priredi c. kr. vinarski nadzornik Bohuslav Skalický pri državni kleti v Novem mestu tekom prihodnjih zimskih mesecev več trodnevni kletarskih tečajev.

Kdor se misli enega teh tečajev vdeležiti, mora se pismenim potom ali ustno zgledati vsaj do 25. novembra t. l. pri c. kr. vinarskem nadzorstvu v Novem mestu.

Ker je število udeležencev za vsak tečaj omejeno, priporoča se, da dotičniki prošnje prej ko mogoče vpošljejo.

Vsak, kdor bo v tečaj sprejet, bode pravočasno in sicer vsaj en teden pred pričetkom tečaja, pismenim potom obveščen.

Opravljeni deleži posojilnic.

Skoro vse naše posojilnice imajo pravila, da posojujejo samo svojim udom. Ako kdo ni ud posojilnice, pa hoče denar dobiti v zajem ali na posodo, mora pristopiti posojilnici kot ud in vplačati opravljeni delež, ki iznaša po razmerah kraja in oseb po 2 do 2000 K. Ako hoče dolžnik, kadar ni nič dolžen posojilnici, izstopiti izmed njenih udov, mora delež odlovedati in izplača se mu po odobrenju prihodnjega letnega računa, ako je ta račun toliko ugoden, da so deleži neskrasani.

Zgodi se pa, da posojilničar izgubi zadružno knjižico, ki ravno izkazuje njegov delež. V takih slučajih zahtevajo nekatere posojilnice, da se zadružna knjižica umrtvi, t. j. po predpisnem razglasu od sodišča za neveljavno izreče. Tak primerljaj zdaj bremo na uradni razglasni deski c. kr. okrožnega sodišča v Celju glede nemške posojilnice (Spar- und Vorschussverein) v Vojniku.

Nam se zdi umrtvilo (amortizacija) zadružnih knjižic po postavah nepo-

trebno in dotični stroški se lahko prihranijo posojilničarju (zadružniku), kateremu je zadružna knjižica izginila. Mora se namreč ostro ločiti začrta od hranilne (vložne) knjižice. Na hranilno knjižico dobi izven slučajev sodne prepovedi ali umrtvovanja vsakdo denar, kdor knjižico prinese za dobitje hranilnih vlog; torej knjižica neobhodno potrebna. Opravljeni delež pa ni hranilna vloga, kakoršno lahko vsakdo, bodisi ud ali ne, stori; ampak vplačitelj deleža je posojilnici po imenu in prebivališčen dobro znan človek, kateremu samemu in nikomur drugemu se izplača delež.

Ako prvotni zadružnik (ud) umrje, ako prepusti svoj delež za živa komu drugemu, mora se naslednik zadružnika izkazati s prisodbo ali odstopom pismeno in posojilnica še poleg tega sme in mora zahtevati potrdilo po pričah, da je došli človek res isti, ki ima pravico do deleža. Delež se ne izplača prinositelju zadružne knjižice, ampak izkazanemu lastniku.

Prav zato pa smejo posojilnice brez svoje nevarnosti izplačati deleže zapisane v izgubljenih zadružnih knjižicah, brez umrtvila teh knjižic onemu, ki se zadostno izkaže za lastnika pravičnega deleža. Ako pozneje kdo zadružno knjižico predloži, ni dolžna posojilnica izplačati deleža vnovič, naj bi mu tudi delež bil prepuščen ali predkazan, ako se prepustitev oziroma predkaz ni posojilnici naznanil pred izplačilom. Zadružnih knjižic torej ni treba umrtviti ali amortizirati, tudi za to ne, ker niso dolžna pisma, katerih razveljavbo bi smel dolžnik zahtevati.

Književnost in umetnost.

— Črnogorka, novi salonski ples, sestavil in izdal Ivan Umek, diplomovani profesor plesa, član mednarodne akademije profesorjev plesa v Parizu. Godbo zložil H. O. Vogrič. Cena 2 K. Dobiva se pri g. Iv. Umeku v Trstu, Via Cecilia 4.

Deklica

stara 16 let, izurjena v trgovini z mešanim blagom želi vstopiti kot blagajničarka v kako trgovino. —

Več pove **LUKA SENICA**

(581) 2-2 ŠMARJE pri Sevnici

A 126/5
276

Dražbeni oklic.

Od c. kr. okrajne sodnije Ljutomer se bode na predlog gosp. Franjo Rosina odvetnika v Mariboru, kot izvrševalcu poroke v zapuščini po gosp. dr. Ivanu Farkaš sledeča nepremičnina in sicer vl. št. 42 kot. občine Ljutomer obstoječa iz zidanega z opeko pokritega in 1 nastroj visokega stanovališča ter gospodarskega poslopja hiš. št. 65/66 in z škodnjem (stavbene parcele 78 in 49) in vrtno parcelo št. 397 tudi pod cenilno vrednostjo po 30913 K pa ne pod izključno ceno po 26.500 K javno dražbala. Dražba se bode dne

18. decembra 1906 predpoldan

ob pol 11 uri v stanovališču hiš. št. 65/66 v Ljutomeru vršila.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmejo.

Dražbeni pogoji se lahko pri podpisani sodniji v sobi št. 4 pregledajo.

Dražbeno izkupilo je pri sodniji položiti.

C. kr. okraj. sodnija Ljutomer

(583) 1 I. oddlek dne 9. novembra 1906.

Loterijske številke.

Trst. 10 novembra 1906: 55, 2, 34, 86, 82.
Line: 16, 52, 47, 77, 57.

Izredni občni zbor

„Posojilnice v Brežicah“

v sredo, dne 21. novembra 1906 ob eni uri popoldne v lastni pisarni.

Dnevni red:

1. Prememba pravil. 2. Slučajnosti. Ako bi ta izredni občni zbor ob 1. uri ne bil sklepčen, se vrši isti dan v istem prostoru ob 2. uri drugi izredni občni zbor in sklepa takrat vsako število zadružnikov.

Načelstvo.

Trgovskega pomočnika

ki je popolnoma izurjen v mešani trgovini, sprejme takoj trdka

And. Elsbacher, Laški trg.

(575) 3-3

Kuharica

v starosti 30-40 let, katera zna dobro kuhati in je že služila v veliki hiši se

(576) sprejme 3-3

v paromlinu, Celje.

Salame fine ograde gld. 1.75; iz gnjati zelo priljubljene gld. 1.30; dunajske 86 kr.; bolj fine gld. 1.15 za kilo.
Gnjat a la Praga 1 gld.; brez kosti gld. 1.20 pleče brez kosti 95 kr.; suho meso 86 kr.; slanina 88 kr. glavina fina 50 kr. za kilo.
— Fine kranjske **klobase**, vel. ena 20 kr.
Slivovka **brinjevec**, gld. 1.20 liter pošilja s poštnim povzajem od 5 kil naprej (107) 11-8

Janko Ev. Sirc v Kranju.

Sveži špeh a 80 kr., mast a 85 kr., glave a 40 kr., prašiči pucani po tržni ceni. Kupujem vedno

brinjevo olje.

500 škafov korenja tudi drobnega krompirja in rankla kupi

takoj **Kantiner v Domobranski vojašnici** (Landwehr Kaserne).

(581) 2-2 ŠMARJE pri Sevnici

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami

prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št. 2

priporoča

Kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Umetalni ogenj lampijoni

Koriandoli (Confetti) Serpentine
Papirnati krožniki Papirnate servijete

svinčniki kamenčki
peresa tablice
peresniki gobice
radirke črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl. ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade krajne - šolske svete, učiteljske, župnijske urade, okrajne zastope, užitninske zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnate vreče

vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah. ♦♦♦♦♦
Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice

umetne, pokrajinske in svetilicami od najpreprostejše do najfinejše izpeljave. ♦♦♦♦♦

Albumi

za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade

v vseh velikostih.

Ceniki

za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. -----

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznano dobro blago. ♦ Solidna in točna posrežba